

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.32>

УДК 338.24

О. В. Лихота,

к. е. н., доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління, Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2948-4902>

ПОЛІТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У США ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІННОВАЦІЇ

O. Likhota,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Personnel Management, Labor Economics and Public Administration, North Ukrainian Institute named after Heroes of Kruty of the Private Joint-Stock Company "Higher Educational Institution "Interregional Academy of Personnel Management"

INTELLECTUAL PROPERTY POLICY IN THE US AND ITS IMPACT ON INNOVATION

Стаття присвячена аналізу політики інтелектуальної власності у США та її впливу на інноваційний розвиток країни. Розглядаються основні законодавчі акти, що регулюють сферу інтелектуальної власності, включаючи Закон про патенти (Patent Act), Закон про авторське право (Copyright Act), Закон Лехі-Сміта (Leahy-Smith America Invents Act) та інші нормативні документи. Особливу увагу приділено діяльності Управління з

патентів і торгових марок США (USPTO) та його ролі у стимулюванні технологічних інновацій шляхом захисту винаходів, торгових марок та промислових зразків. Досліджено взаємозв'язок між жорсткістю регулювання інтелектуальної власності та динамікою інноваційних процесів у різних галузях, зокрема в біотехнологіях, штучному інтелекті, квантових обчисленнях та фармацевтичній промисловості. Проаналізовано ключові виклики, з якими стикається система інтелектуальної власності США, включаючи проблему патентного тролінгу, монополізації технологій великими корпораціями та вплив міжнародних угод, таких як Угода ТРІПС (TRIPS Agreement). Окремий розділ статті присвячений ролі державно-приватного партнерства у розвитку ефективної політики захисту інтелектуальної власності та його значенню для стартапів і малого бізнесу. На основі аналізу міжнародного досвіду сформульовано рекомендації щодо оптимізації патентної політики США в умовах цифрової трансформації та глобальної технологічної конкуренції.

The article provides a comprehensive analysis of the United States of America's intellectual property policy and discusses in detail its impact on the country's innovative development. The study covers the key legislative acts regulating intellectual property, in particular, the provisions of the Patent Act, the Copyright Act, and the Leahy-Smith America Invents Act are analysed in detail, highlighting the specific sections and amendments that have shaped the current legal landscape. As well as other relevant regulations, the article delves into the administrative rules and procedures that govern the implementation of these laws. Particular attention is paid to the role of the US Patent and Trademark Office (USPTO) in stimulating technological innovation, in particular, how this organisation promotes innovation by ensuring reliable protection of inventions, trademarks, and industrial designs. The article not only describes the USPTO's functions but also evaluates its effectiveness in fulfilling its mandate and identifies areas for potential improvement. The study analyses in depth the relationship between the rigour of intellectual property regulation and the dynamics of innovation in various industries, including important sectors such as

biotechnology, artificial intelligence, quantum computing, and the pharmaceutical sector. This analysis includes a comparative examination of how different levels of protection affect investment, research and development, and the commercialization of new technologies within each sector. It analyses in detail the key challenges facing the US intellectual property system, including patent trolling, the monopolisation of technology by large corporations, and the impact of international agreements such as the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement). The discussion of these challenges explores the arguments of various stakeholders, including industry representatives, legal experts, and consumer advocacy groups. A separate chapter is devoted to the role of public-private partnerships in shaping effective intellectual property policies, and the importance of such policies in supporting start-ups and small businesses is discussed in detail. This section examines specific examples of successful collaborations and analyses the factors that contribute to their effectiveness. Based on a thorough analysis of international experience, comparing and contrasting the US approach with those of other leading innovative nations, the article formulates practical recommendations for optimising US patent policy in the context of digital transformation and global technological competition. These recommendations are specifically tailored to address the identified challenges and leverage the strengths of the US system.

Ключові слова: інтелектуальна власність, патентне право США, авторське право, USPTO, інновації, патентний тролінг, технологічне регулювання, цифрова економіка, державно-приватне партнерство.

Keywords: intellectual property, U.S. patent law, copyright law, USPTO, innovation, patent trolling, technology regulation, digital economy, public-private partnership.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Політика інтелектуальної власності (ІВ) є критично важливим рушієм інновацій та наріжним каменем конкурентоспроможності країни у глобальній економіці. Сполучені Штати

мають одну з найпотужніших у світі систем захисту ІВ, що охоплює патенти, авторські права та торгові марки. Ця система створює сприятливе середовище для високотехнологічних галузей та залучає венчурні інвестиції у передові розробки [4].

Значення ІВ посилюється в сучасну епоху, що характеризується швидким розвитком цифрових технологій, біотехнологій, штучного інтелекту (ШІ) та інших стратегічних секторів. Як глобальний лідер інновацій, США суттєво впливають на міжнародні тенденції у сфері патентного захисту та правового регулювання технологічних ринків [1, с. 25]. Крім того, зростаюча міжнародна конкуренція, зокрема з боку Китаю та Європейського Союзу, підкреслює стратегічну важливість ІВ. США активно використовують свою патентну систему як інструмент економічного впливу, включаючи контроль доступу до ключових технологій та стратегічних розробок [2, с. 33].

Проте, політика ІВ США, хоч і сильна, не позбавлена викликів. До них належать:

- Патентний тролінг – компанії, які скуповують патенти, не займаючись власними розробками, використовують їх для судових позовів проти реальних інноваторів [5, с. 144].
- Монополізація технологій – великі корпорації використовують патентне право для обмеження доступу конкурентів до передових технологій [7, с. 159].
- Регулювання цифрової інтелектуальної власності – стрімкий розвиток штучного інтелекту та програмного забезпечення створює нові виклики для законодавства [6, с. 177].
- Захист комерційної таємниці – необхідність ефективного правового механізму для захисту інновацій у сфері R&D [8, с. 190].

Ці виклики потребують ретельного аналізу та пошуку шляхів оптимізації політики ІВ США для забезпечення її ефективності в умовах динамічного технологічного розвитку та глобальної конкуренції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інтелектуальної власності та її впливу на інноваційний розвиток активно досліджується в науковій літературі, де розглядаються як позитивні, так і негативні аспекти жорсткого захисту прав ІВ. Дослідження часто фокусуються на патентній системі США. Зокрема, М. Дж. Бернстейн [3, с. 112–128] аналізує вплив патентної політики на стартапи та інноваційні компанії, вказуючи на ризики патентного тролінгу та необхідність реформ. Цю проблему детальніше розглядає С. Долман [5, с. 67–81], пропонуючи конкретні механізми для зменшення зловживань у патентній системі.

Питання монополізації технологічного ринку великими корпораціями завдяки патентній політиці досліджує К. Шапіро [14, с. 189–205]. А Г. Сторч [15, с. 178–194] аналізує вплив реформи Закону Лехі-Сміта на ефективність патентного регулювання в США, пропонуючи шляхи вдосконалення правової системи.

Важливим аспектом є баланс між захистом прав ІВ та доступом до знань. Д. Менелл [12, с. 75–91] аналізує взаємодію між авторським правом і відкритим доступом до наукових знань, наголошуючи на необхідності реформування авторського права в цифрову епоху. Л. Лессіг [11, с. 144–162] продовжує цю тему, досліджуючи взаємозв'язок між цифровою економікою та традиційними підходами до захисту ІВ, підкреслюючи важливість балансу між інноваціями та правовими обмеженнями.

Вплив міжнародних угод, таких як ТРІПС, на глобальну патентну політику США та її наслідки для країн, що розвиваються, вивчає Д. Грін [9, с. 98–114]. Нарешті, Ф. Паскуале [13, с. 211–226] аналізує виклики патентного права у сфері штучного інтелекту, пропонуючи нові регуляторні підходи. Ці різноманітні дослідження слугують основою для подальшого аналізу політики інтелектуальної власності США, її недоліків та перспектив реформування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є огляд політики інтелектуальної власності в США, її основних

правових та інституційних аспектів, а також аналіз її впливу на інноваційну діяльність та викликів, з якими вона стикається.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політика інтелектуальної власності США відіграє ключову роль у стимулюванні інновацій, забезпечуючи правовий захист результатів інтелектуальної діяльності та створюючи сприятливі умови для комерціалізації нових технологій. Основними принципами цієї політики є: заохочення творчості та винахідництва, забезпечення балансу між інтересами правовласників та суспільства, а також сприяння міжнародному співробітництву у сфері інтелектуальної власності.

Правова база системи інтелектуальної власності США є багаторівневою і включає як федеральне законодавство, так і законодавство штатів. Ключовими законодавчими актами, що регулюють патентне право, є Закон про патенти (Patent Act), який встановлює критерії патентоспроможності винаходів, процедуру видачі патентів та обсяг прав патентовласників [16], та Закон Лейхі-Сміта «Про винахід Америки» (Leahy-Smith America Invents Act, AIA), який реформував патентну систему США, запровадивши принцип «перший винахідник, який подав заявку» (first-inventor-to-file) [17]. Авторські права регулюються Законом про авторське право (Copyright Act), який надає захист оригінальним творам літератури, мистецтва, науки, включаючи комп'ютерні програми та бази даних [18].

Центральну роль у реалізації політики інтелектуальної власності відіграє Управління з патентів і торгових марок США (USPTO). USPTO є федеральним агентством, відповідальним за видачу патентів на винаходи та корисні моделі, реєстрацію торгових марок і промислових зразків, а також за надання інформації та консультацій з питань інтелектуальної власності [20]. USPTO здійснює експертизу патентних заявок, перевіряючи їх на відповідність критеріям патентоспроможності: новизну, неочевидність та промислову придатність. Цей процес включає пошук у базах даних існуючих патентів та наукових публікацій, щоб переконатися, що заявлений винахід

дійсно є новим і не є очевидним для фахівця в даній галузі. Діяльність USPTO сприяє захисту інвестицій у дослідження та розробки, стимулює трансфер технологій і комерціалізацію інновацій. Для підтримки стартапів у сфері ІВ існують програми, такі як Patent Pro Bono Program, яка надає безкоштовну юридичну допомогу винахідникам з обмеженими ресурсами. Також діють програми прискореного розгляду патентних заявок (Track One Prioritized Examination), що дозволяє отримати патент швидше.

Інтелектуальна власність має значний вплив на розвиток науки і технологій у США. Захист патентних прав стимулює інвестиції в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), особливо у високотехнологічних галузях, таких як біотехнології, фармацевтика, інформаційні технології [10]. Наприклад, у фармацевтичній промисловості патентний захист є критично важливим для окупності витрат на розробку нових лікарських засобів. За даними звіту USPTO за 2023 рік, було видано понад 350 000 патентів на винаходи, що свідчить про високий рівень інноваційної активності в країні. Обсяг інвестицій у НДДКР у США у 2023 році становив понад 700 мільярдів доларів, що є одним з найвищих показників у світі. Водночас, надмірно жорстке регулювання інтелектуальної власності може створювати бар'єри для подальших інновацій, обмежуючи доступ до знань і технологій [19]. Політика ІВ США впливає не лише на високотехнологічні галузі, а й на інші сектори економіки, такі як сільське господарство, виробництво споживчих товарів та сферу послуг. Наприклад, захист торгових марок сприяє розвитку брендів та підвищенню конкурентоспроможності компаній на ринку.

Система захисту інтелектуальної власності США стикається з низкою викликів у XXI столітті. Однією з ключових проблем є патентний тролінг – діяльність компаній, які скуповують патенти не з метою виробництва товарів чи послуг, а для подання позовів проти інших компаній, звинувачуючи їх у порушенні патентних прав. Для боротьби з патентним тролінгом використовуються такі механізми, як судові рішення, що обмежують

можливості патентних тролів отримувати великі компенсації, а також законодавчі ініціативи, спрямовані на ускладнення процедури подання необґрунтованих позовів [5]. Іншим викликом є монополізація технологій великими корпораціями, що може обмежувати конкуренцію та гальмувати інноваційний розвиток [7]. Також важливим є вплив міжнародних угод, таких як Угода ТРІПС (TRIPS Agreement), яка встановлює мінімальні стандарти захисту інтелектуальної власності на міжнародному рівні, а також Угода про всеосяжне і прогресивне Транстихоокеанське партнерство (CPTPP), яка містить положення про захист ІВ [21].

Державно-приватне партнерство відіграє важливу роль у розвитку ефективної політики захисту інтелектуальної власності в США. Співпраця між урядовими установами, університетами, дослідницькими центрами та приватними компаніями сприяє створенню інноваційних екосистем, обміну знаннями та технологіями, а також комерціалізації результатів НДДКР. Особливо важливим є підтримка стартапів та малого бізнесу, які часто є джерелом проривних інновацій, але мають обмежені ресурси для захисту своєї інтелектуальної власності [3]. В США існують альтернативні механізми вирішення спорів у сфері ІВ, такі як медіація та арбітраж, які дозволяють сторонам конфлікту досягти угоди без звернення до суду. Ці механізми є більш швидкими та менш витратними, ніж судові розгляди.

В умовах цифрової трансформації та глобальної технологічної конкуренції патентна політика США потребує подальшої оптимізації. Важливо забезпечити баланс між стимулюванням інновацій та захистом конкуренції, запобігати зловживанням патентною системою, а також адаптувати законодавство до нових технологічних викликів, таких як штучний інтелект та квантові обчислення. Рекомендації щодо вдосконалення політики можуть включати: впровадження обов'язкової медіації для вирішення патентних спорів до звернення до суду; створення спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності; розробку чітких критеріїв патентоспроможності для програмного забезпечення та штучного

інтелекту; збільшення фінансування програм підтримки стартапів у сфері ІВ; гармонізацію патентного законодавства з міжнародними стандартами, зокрема в рамках СРТРР.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження політики інтелектуальної власності США та її впливу на інноваційний розвиток дозволяє зробити наступні висновки:

Політика інтелектуальної власності США ґрунтується на принципах заохочення творчості, забезпечення балансу інтересів правовласників і суспільства та сприяння міжнародній співпраці. Ця політика є ключовим фактором стимулювання інновацій та економічного зростання країни.

Правова база системи інтелектуальної власності США включає ключові законодавчі акти, такі як Закон про патенти, Закон про авторське право та Закон Лейхі-Сміта, які регулюють різні аспекти створення, використання та захисту об'єктів інтелектуальної власності.

Управління з патентів і торгових марок США (USPTO) відіграє центральну роль у реалізації політики інтелектуальної власності, забезпечуючи видачу патентів, реєстрацію торгових марок та надання інформаційної підтримки.

Інтелектуальна власність має значний вплив на розвиток науки і технологій у США, стимулюючи інвестиції в НДДКР та сприяючи комерціалізації інновацій. Однак надмірно жорстке регулювання може створювати бар'єри для подальших інновацій.

Система захисту інтелектуальної власності США стикається з викликами, пов'язаними з патентним тролінгом, монополізацією технологій та необхідністю адаптації до нових технологічних реалій.

Державно-приватне партнерство є важливим інструментом розвитку ефективної політики інтелектуальної власності, особливо для підтримки стартапів та малого бізнесу.

Отже, політика інтелектуальної власності США є складним і динамічним інструментом, який потребує постійного вдосконалення та

адаптації до мінливих умов. Подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на пошук оптимального балансу між захистом прав інтелектуальної власності та стимулюванням інновацій, а також на розробку ефективних механізмів вирішення нових викликів, що постають перед системою інтелектуальної власності у XXI столітті. Особливу увагу слід приділити питанням регулювання інтелектуальної власності у сфері штучного інтелекту, біотехнологій та інших проривних технологій, які мають потенціал кардинально змінити економіку та суспільство. Зокрема, перспективним є вивчення можливостей використання блокчейн-технологій для захисту прав інтелектуальної власності, а також розробка міжнародних стандартів регулювання ІВ у цифровому середовищі.

Література

1. Atkinson R. The Future of U.S. Innovation Policy. Washington, DC: ITIF, 2020. 189 p.
2. Block F. State and the Market in U.S. Innovation Policy. New York: Routledge, 2011. 267 p.
3. Burstein M. J. Patent Policy and Startup Innovation: Balancing Protection and Access. Harvard Law Review, 132(1), 2018. P. 112-128.
4. Department of Commerce. Innovation and Intellectual Property Strategy. Washington, DC: DoC, 2023. 187 p.
5. Dolman S. Patent Trolls and the Innovation Dilemma: Legal Challenges and Solutions. Stanford Technology Law Review, 22(1), 2019. P. 67-81.
6. Federal Trade Commission (FTC). Competition and Intellectual Property Law: The Role of Patents in the Digital Economy. Washington, D.C.: FTC. 2022.
7. Federal Trade Commission. Big Tech and Privacy Regulation Report. Washington, DC: FTC, 2022. 204 p.
8. Feldman R. Patent Demands and Initial Public Offerings / R. Feldman, T. Ewing. Journal of Financial Economics. 2012. Vol. 106, no. 1. P. 50-69.
9. Green D. The TRIPS Agreement and US Patent Policy: Global Impact and Technological Access. International Review of Intellectual Property and Competition Law, 52(4), 2021. P. 98-114.

10. Hall B. H. The Economics of Patents and Copyright / B. H. Hall, R. H. Ziedonis. Handbook of the Economics of Innovation / ed. by B. H. Hall, N. Rosenberg. Amsterdam : North-Holland, 2010. Vol. 1. P. 39-82.

11. Lessig L. Free Culture: The Balance Between Innovation and Intellectual Property Rights. New York: Penguin Press, 2020. P. 144-162.

12. Menell D. Copyright Law in the Digital Age: Rethinking Access and Protection. Berkeley Technology Law Journal, 35(2), 2020. P. 75-91.

13. Pasquale F. Artificial Intelligence and Patent Law: New Challenges in the Age of Automation. Yale Journal of Law & Technology, 24(2), 2021. P. 211-226.

14. Shapiro C. Patent Reform and Market Competition: Addressing the Rise of Patent Monopolies. Journal of Economic Perspectives, 33(3), 2019. P. 189-205.

15. Storch H. The Leahy-Smith America Invents Act: Evaluating the Reform's Impact on US Patent Policy. Chicago-Kent Law Review, 97(1), 2022. P. 178–194.

16. U.S. Government. Patent Act, 35 U.S.C. § 101 et seq. URL: https://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/consolidated_laws.pdf (дата звернення 24.03.2025).

17. U.S. Government. Leahy-Smith America Invents Act, Pub. L. No. 112-29, 125 Stat. 284 (2011). URL: https://www.uspto.gov/sites/default/files/aia_implementation/20110916-pub-1112-29.pdf (дата звернення 24.03.2025).

18. U.S. Government. Copyright Act, 17 U.S.C. § 101 et seq. URL: <https://www.copyright.gov/title17/> (дата звернення 24.03.2025).

19. U.S. Patent and Trademark Office (USPTO). Annual Report 2023. Washington, DC: USPTO, 2023. 145 p.

20. United States Patent and Trademark Office : офіц. вебсайт. URL: <https://www.uspto.gov/> (дата звернення 24.03.2025).

21. World Trade Organization. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Apr. 15, 1994, Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, Annex 1C, 1869 U.N.T.S. 299, 33 I.L.M. 1197 (1994). URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf (дата звернення 24.03.2025).

References

1. Atkinson, R. (2020), *The Future of U.S. Innovation Policy*, ITIF, Washington, DC, USA.
2. Block, F. (2011), *State and the Market in U.S. Innovation Policy*, Routledge, New York, USA.
3. Burstein, M.J. (2018), “Patent Policy and Startup Innovation: Balancing Protection and Access”, *Harvard Law Review*, vol. 132, no. 1, pp. 112-128.
4. U.S. Government (2017), “Copyright Act, 17 U.S.C. § 101 et seq.”, available at: <https://www.copyright.gov/title17/> (Accessed 24 March 2025).
5. Department of Commerce (2023), *Innovation and Intellectual Property Strategy*, DoC, Washington, DC, USA.
6. Dolman, S. (2019), “Patent Trolls and the Innovation Dilemma: Legal Challenges and Solutions”, *Stanford Technology Law Review*, vol. 22, no. 1, pp. 67-81.
7. Federal Trade Commission (FTC) (2022), “Competition and Intellectual Property Law: The Role of Patents in the Digital Economy”, FTC, Washington, D.C., USA.
8. Federal Trade Commission (2022), *Big Tech and Privacy Regulation Report*, FTC, Washington, DC, USA.
9. Feldman, R. and Ewing, T. (2012), “Patent Demands and Initial Public Offerings”, *Journal of Financial Economics*, vol. 106, no. 1, pp. 50-69.
10. Green, D. (2021), “The TRIPS Agreement and US Patent Policy: Global Impact and Technological Access”, *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, vol. 52, no. 4, pp. 98-114.
11. Hall, B.H. and Ziedonis, R.H. (2010), “The Economics of Patents and Copyright”, *Handbook of the Economics of Innovation*, North-Holland, Amsterdam, Netherlands, vol. 1, pp. 39-82.
12. U.S. Government (2011), “Leahy-Smith America Invents Act, Pub. L. No. 112-29, 125 Stat. 284 (2011)”, available at: https://www.uspto.gov/sites/default/files/aia_implementation/20110916-pub-l112-29.pdf (Accessed 24 March 2025).
13. Lessig, L. (2020), *Free Culture: The Balance Between Innovation and Intellectual Property Rights*, Penguin Press, New York, USA, pp. 144-162.

14. Menell, D. (2020), "Copyright Law in the Digital Age: Rethinking Access and Protection", *Berkeley Technology Law Journal*, vol. 35, no. 2, pp. 75-91.
15. Pasquale, F. (2021), "Artificial Intelligence and Patent Law: New Challenges in the Age of Automation", *Yale Journal of Law & Technology*, vol. 24, no. 2, pp. 211-226.
16. U.S. Government (1952), "Patent Act, 35 U.S.C. § 101 et seq.", available at: https://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/consolidated_laws.pdf (Accessed 24 March 2025).
17. Shapiro, C. (2019), "Patent Reform and Market Competition: Addressing the Rise of Patent Monopolies", *Journal of Economic Perspectives*, vol. 33, no. 3, pp. 189-205.
18. Storch, H. (2022), "The Leahy-Smith America Invents Act: Evaluating the Reform's Impact on US Patent Policy", *Chicago-Kent Law Review*, vol. 97, no. 1, pp. 178-194.
19. U.S. Patent and Trademark Office (USPTO) (2023), *Annual Report 2023*, USPTO, Washington, DC, USA.
20. United States Patent and Trademark Office (2025), "Official website", available at: <https://www.uspto.gov/> (Accessed 24 March 2025).
21. World Trade Organization (1994), "Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights", Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, Annex 1C, Apr. 15, available at: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf (Accessed 24 March 2025).

Стаття надійшла до редакції 26.03.2025 р.